

LANEAN ERE EUSKARAZ

Euskara lan munduan normalizatzearen alde aritzeko konpromisoa X. Kongresuan adierazi genuen, eta XI.lean berretsi. Abiapuntu bezala, sindikatu barrutik hasi ginen. Euskararen arautegia eta urteroko planak onartzea erabaki garrantzitsua izan zen, euskara antolakuntza ikuspegi batetik planifikatzea ekarri zuelako.

Urte hauetan ibilbide bat egin dugu, aurrerapausoak izan dira, baina asko daukagu hobetzeko. Hala ere, ebazpen honetan ELAren barne egoeratik haratago joan nahi dugu, eta lan arloan daukagun hizkuntza egoera aztertu.

Azkenaldian frantses eta espainiar estatuetan eztabaida linguistiko-politiko puri purian dago. Frantzia, beste behin, frantsesa ez den beste hizkuntzei ez zaie aitortu izaera ofizialik. Espainian, gaztelaniaren “babes eza” aitzakitza hartuz gainontzeko hizkuntzak auzitan jartzeko kanpaina bortitza hasi dute hedabideetan.

Bitartean, Euskal Herrian inkesta soziolinguistikoek kezkatu egiten gaituzte. Euskararen erabilerak behera egin du, gazteen artean batez ere. Azken urteetan izandako ezagutza tasaren igoerak eta hezkuntzan lortutako aurrerapenak ez dute eragin zuzenik izan erabileran. Gure ustez, horrek harreman zuzena du lan munduan eta arlo sozio-ekonomikoan euskarak duen egoera diglosikoarekin. Lan munduan gaur egun, geroz eta langile gehiago dira euskaldunak, baina lan harremanak euskalduntzeko hori ez da nahikoa. Normalizazioaz ari garenean, euskararen erabilera bermatzeko baldintza egokiak sortzeaz ari gara, eta euskara era honetara aurreikusten duten lan zentroak oso urriak dira.

ELAn argi daukagu lan munduaren euskalduntzerik gabe ez dagoela euskararen normalizaziorik, ez eta benetako ofizialtasunik. Normalizazioaren erronka nagusia eta ezinbestekoa lan harremanetan dago.

Nafarroan eta Iparraldean lan munduaz haratago egin beharko genuke azterketa. Lurralde hauetan euskara ez da ofiziala, ez dauka legearen babesik (Nafarroako zati batean izan ezik). Ofizialtasun eza arazo politiko larria da. Beraz, herrialde hauetan euskararen ofizialtasun osoa eskatzea izan behar da lehenengo aldarrikapen politikoa, euskarak esparru guztietan, lan munduan barne, garatzeko aukera izan dezan.

Euskal Autonomi Erkidegoan, aldiz, euskaraz lan egitea eskubidea dela gogoratu behar dugu. Lana eta jarduera sindikala euskaraz garatzea legeak babesten duen hizkuntza eskubidea da, botere publikoek babestu beharrekoa, hain zuzen. Errealitatea, zoritxarrez, oso bestelakoa da.

Egoera honen aurrean, euskara babesteko eta hedatzeko estrategia baten beharra azpimarratzen dugu, jendartean eta lan munduan dituen gabezia estrukturalak gainditze aldera. Helburua euskarari hizkuntza ofizial bezala dagokion tokia ematea litzateke, progresiboki eta bakoitzaren borondatean oinarrituta, baina hizkuntza eskubideen defentsa irmoa eginez. Hizkuntza politikaren emaitzen inguruan eztabaida zabaldu behar dugu eta euskararen garapen osoa nahi dugunon artean adostasun politiko-sozialak bilatu. Azkenaldian, euskararen inguruan “adostasun zabalak” alde ari dira eragile batzuk. Mantendu beharreko ondare kultural gisa ikusten dute euskara, eta ondare horren aldeko aldarrikapen hutsalak egiten dituzte, baina euskaldunok euskaraz bizitzeko nolabaiteko neurri zehatzak proposatzen direnean, erdaldunak diskriminatzen direla diote. Diskurtso horren atzean egungo egoera mantentzearen aldeko apostua besterik ez dago, eta hori agerian utzi behar da.

Adostasunaren diskurtsoa politikoki zuzena da baina praktikan euskaldunon hizkuntza eskubideak mugatzen ditu. Hezkuntza arloan zabalik dagoen eredu linguistikoaren eztabaida horren adibide da. Hain gai garrantzitsuen aurrean, Jaurilaritzak ez dauka borondate politiko nahikorik proposamen landu bat egin eta aurrera ateratzeko.

Esparru sozio-ekonomikoan ere, lehentasunak finkatu eta eman beharreko urratsak markatu behar ditugu. Horretarako beharrezkoa da Eusko Jaurilaritzaren ekimen politiko ausartagoa.

4. EBAZPENA (jarr.)

LANEAN ERE EUSKARAZ

Bultzada politiko hau lan munduko protagonista guztion parte hartzearekin osatu beharko litzateke, estrategia eta plan guztiak norabide bakarrean zuzenduz, eta beti ere dinamika osagarriak eta ez kontrajarriak edo paraleloak sortuz.

Euskaldunon hizkuntza eskubideen alde administrazioa bera aintzindaria izan beharko litzateke eskaintzen dituen zerbitzu publikoetan. Tamalez, azken urteetan emandako urratsak ez dira nahikoak bide honetan. Benetako ofizialtasunera hurbiltzeko normalizazio plan eraginkorrak eskatzen ditugu sektore publikoan.

Arlo pribatuari dagokionez, enpresariak, beti ere kalkulu ekonomikoari lehentasuna emanaz, ez dute ikusten euskara lehian aritzeko abantaila bezala, salbuespenak salbuespen. Produktua edo zerbitzua euskaraz ematea ez dute sentitzen balio erantsi edo kalitatea areagotzen duen plus gisa, eta gehienetan, ez dute normalizazio planik bultzatzeko interesik. Enpresaren jardura euskaraz garatzea inbertsio errentagarri bihurtzen duen behar soziala sortzen ez den bitartean, zaila izango da gai honetan aurrera egitea.

Zeregin honetan ere Euskal Autonomi Erkidegoko gobernuari paper aktiboagoa eskatzen diogu. Hasteko, Jaurilaritza beraren jardueran euskarari zehar lerroaren izaera aitortzea ezinbestekoa da, hau da, euskara gai tranbertsala izatea. Ondorioz, normalizazio planak eta neurriak enpresetan bultzatzerakoan, Kultura sailaz gain, Lan eta Industri sailak ere inplikatu beharko lirateke.

Gainera, erabiltzaile eta kontsumitzaileen hizkuntza eskubideak babesteko neurriak hartzea beharrezkoa da. Onartu berri den araudian (123/2008 Dekretua, Kontsumitzaileen eta Erabiltzaileen hizkuntza eskubideei buruzkoa) gai honetan jauzi bat emateko aukera galdu da. Izan ere, dekretua urrats bat den arren, oso aplikazio mugatua du eta gainera, jasotzen diren eginbeharrak betearazteko ez da aurreikusten neurri eraginkorrik.

Administrazioa eta enpresariak aipatu ditugu, baina sindikatuok ere badugu gai honetan ardurarik. Eta, ELAk, sindikatu nagusi bezala, erantzunkizun garrantzitsua du lan munduaren euskalduntzean. Gure lanaren balantzea eginez, euskararen normalizazioan egin duguna baino gehiago egin dezakegula aitortu beharrean gaude.

Ebazpen honen bidez ELAn euskararekiko dugun atxikimendua gogoratu nahi dugu, eta lan munduan euskara txertatzeko konpromisoa indartu. Badugu zer eginik hurrengo lau urteetan:

- Gure afiliatu eta ordezkariegandik hasita, euskararen hedapenaren aldeko sentsibilizazio eta motibazio lana.
- Enpresetan normalizazio planen eta neurrien alde aritu.
- Negoziazio kolektiboan euskararen erabilpenaren aldeko klausulak bultzatu.
- ELA barruko normalizazio plana garatzen joan, euskara ELAn zerbitzu eta lan hizkuntza osoa izan dadin.
- Lan munduan eta jendartearen euskararen alde burutzen diren ekimenetan parte hartu, militantzia sindikala eta euskararen aldekoa uztartuz.
- Nafarroan eta Iparraldean euskararen ofizialtasun osoa exijitu, normalizazioan aurrera egiteko funtsezko erabaki politiko bezala.

Azkenean, XII. Kongresu honetan egin nahi dugun ekarpena eta aldarrikapena ondorengoa da: euskaraz lan egin eta bizi nahi dugu, euskaraz lan egin eta bizitzeko eskubidea dugu eta eskubide hauek gauzatzeko benetako konpromiso politikoa eskatzen dugu. ELA ere, dagokion papera onartuz, lan mundua euskalduntzearen alde aritzeko prest dago! Lanean ere euskaraz, ELAn ere euskaraz!